

บันทึกท้ายพระราชบัญญัติ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒

ความเป็นมา

พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ มีเจตนารมณ์เพื่อจัดให้มีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เนื่องจากปัจจุบันมีการล่วงละเมิดความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นจำนวนมากจนสร้างความเสียหายแก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล โดยคณะรัฐมนตรีได้เสนอต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๑ เพื่อให้พิจารณาตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติบรรจุในระเบียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๙๑/๒๕๖๑ วันศุกร์ที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๑ และในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๙/๒๕๖๒ ในวันพฤหัสบดีที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้พิจารณาในวาระที่ ๒ และลงมติในวาระที่ ๓ เห็นสมควรประกาศใช้เป็นกฎหมาย โดยส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวไปยังนายกรัฐมนตรีเพื่อนำขึ้นทูลเกล้าฯ วันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๒ สาระสำคัญมีดังนี้

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖ ตอน ๖๙ ก วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒ หน้า ๕๒

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒ เป็นต้นไป

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

เหตุผลในการประกาศใช้

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากปัจจุบันมีการล่วงละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวของข้อมูลเป็นจำนวนมากจนสร้างความเดือดร้อนรำคาญหรือความเสียหายให้แก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทำให้การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลอันเป็นการล่วงละเมิดดังกล่าว ทำได้โดยง่าย สะดวก และรวดเร็ว และก่อให้เกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจโดยรวม สมควรกำหนดให้มีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไปขึ้นเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ กลไก หรือมาตรการกำกับดูแลเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นหลักการทั่วไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ แบ่งเป็น ๗ หมวด และมีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๙๖ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. กำหนดให้ในกรณีที่มีกฎหมายว่าด้วยการใดบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในลักษณะใด กิจการใด หรือหน่วยงานใดโดยเฉพาะแล้วก็ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการนั้น ยกเว้นบทบัญญัติเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล และบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล บทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้อง บทบัญญัติเกี่ยวกับการร้องเรียน บทบัญญัติที่ให้อำนาจแก่คณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญออกคำสั่งเพื่อคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๓)

๒. กำหนดให้พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับตามรายละเอียดและบุคคลตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๔)

๓. กำหนดให้พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับแก่การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล โดยผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งอยู่ในราชอาณาจักร ไม่ว่าการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยนั้น ได้กระทำในหรือนอกอำเภอก็ตาม รายละเอียดตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๕)

๔. กำหนดคานิยามของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” “ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล” “ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล” “บุคคล” “คณะกรรมการ” “พนักงานเจ้าหน้าที่” “สำนักงาน” “เลขาธิการ” “รัฐมนตรี” (มาตรา ๖)

๕. กำหนดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองส่วนบุคคลตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๘)

๖. กำหนดให้ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปีและอาจได้รับการแต่งตั้งใหม่อีกได้แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระไม่ได้ (มาตรา ๑๒)

๗. กำหนดให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๑๖)

๘. กำหนดให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะกระทำการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ไม่ได้หากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไม่ได้ให้ความยินยอมไว้ก่อนหรือในขณะนั้น เว้นแต่บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้กระทำได้ (มาตรา ๑๙)

๙. กำหนดให้ในกรณีที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นผู้เยาว์ซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะโดยการสมรส หรือไม่มีฐานะเสมือนดังบุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วตามมาตรา ๒๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวให้ดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๒๐)

๑๐. กำหนดให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลที่ต้องทำการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ตามวัตถุประสงค์ที่ได้แจ้งเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไว้ก่อนหรือในขณะที่เก็บรวบรวมจะกระทำการเปิดเผยข้อมูล ในวัตถุประสงค์อื่นมิได้ยกเว้นจะแจ้งวัตถุประสงค์ใหม่ให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลทราบและได้รับการยินยอม ก่อนหรือมีกฎหมายอื่นบัญญัติให้กระทำได้ (มาตรา ๒๑)

๑๑. กำหนดให้การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลให้เก็บรวบรวมได้เท่าที่จำเป็นภายใต้วัตถุประสงค์ อันชอบด้วยกฎหมายของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งในการเก็บรวบรวมจะต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลทราบก่อนหรือในขณะที่เก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลถึงรายละเอียดตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๒๒ – มาตรา ๒๓)

๑๒. กำหนดให้ห้ามผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลทำการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ยกเว้นตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๒๔)

๑๓. กำหนดให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลห้ามทำการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลจากแหล่งอื่นที่ไม่ใช่จากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลโดยตรง ยกเว้นกรณีที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๒๕)

๑๔. กำหนดห้ามมิให้เก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ความคิดเห็นทางการเมือง ความเชื่อในลัทธิ ศาสนาหรือปรัชญา พฤติกรรมทางเพศ ประวัติอาชญากรรม ข้อมูลสุขภาพ ความพิการ ข้อมูลสหภาพแรงงาน ข้อมูลพันธุกรรม ข้อมูลชีวภาพ หรือข้อมูลอื่นใดที่กระทบต่อเจ้าของข้อมูล

ส่วนบุคคลในทำนองเดียวกันตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด โดยไม่ได้รับความยินยอมโดยชัดแจ้ง จากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ยกเว้นในกรณีที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๒๖)

๑๕. กำหนดให้กรณีที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังต่างประเทศ ประเทศปลายทางหรือองค์กรระหว่างประเทศที่รับข้อมูลส่วนบุคคลต้องมีมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ที่เพียงพอ (มาตรา ๒๘)

๑๖. กำหนดให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิขอเข้าถึงและขอรับสำเนาข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับ ตนซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล หรือขอให้เปิดเผยถึงการได้มาซึ่งข้อมูลส่วนบุคคล ดังกล่าวที่ตนไม่ได้ให้ความยินยอม (มาตรา ๓๐)

๑๗. กำหนดให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิคัดค้านการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูล ส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตนเมื่อใดก็ได้ (มาตรา ๓๒)

๑๘. กำหนดให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลดำเนินการลบ หรือทำลายหรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ (มาตรา ๓๓)

๑๙. กำหนดให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลระงับการใช้ข้อมูล ส่วนบุคคลได้ในกรณีตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๓๔)

๒๐. กำหนดหน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๓๗)

๒๑. กำหนดให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องบันทึกการอย่างน้อยที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลและสำนักงานสามารถตรวจสอบได้ (มาตรา ๓๙)

๒๒. กำหนดหน้าที่ของผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๐ แห่ง พระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๔๐)

๒๓. กำหนดให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลและผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่ คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของตนในกรณีที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๔๑)

๒๔. กำหนดหน้าที่ของเจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๒ แห่ง พระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๔๒)

๒๕. กำหนดให้มีสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยมีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการ คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาด้านการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ของประเทศซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลและไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และมีหน้าที่ปฏิบัติงานวิชาการและธุรการให้แก่คณะกรรมการ คณะกรรมการกำกับสำนักงานคณะกรรมการ คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล คณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญและคณะอนุกรรมการและมีหน้าที่และอำนาจตามที่ กำหนดไว้ในมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๔๓ – มาตรา ๔๔)

๒๖. กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมีหน้าที่และอำนาจทั่วไปตามที่ กำหนดไว้ในมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๔๕)

๒๗. กำหนดให้คณะกรรมการกำกับสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมีหน้าที่ และอำนาจตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๕๔)

๒๘. กำหนดให้สำนักงานมีเลขาธิการซึ่งคณะกรรมการกำกับสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูล ส่วนบุคคลแต่งตั้งโดยมีหน้าที่บริหารกิจการของสำนักงาน มีวาระดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี มีหน้าที่และอำนาจ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๕๗ – มาตรา ๖๓)

๒๙. กำหนดให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญขึ้นคณะหนึ่งหรือหลายคณะ ตามความเชี่ยวชาญในแต่ละเรื่องหรือตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร เพื่อทำหน้าที่พิจารณาเรื่องร้องเรียน การตรวจสอบการกระทำใด ๆ ของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล หรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล รวมทั้งลูกจ้าง หรือผู้รับจ้าง โกล่เกลี่ยข้อพิพาท และปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนด (มาตรา ๗๑ – มาตรา ๗๒)

๓๐. กำหนดให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิร้องเรียนในกรณีที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล หรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล รวมทั้งลูกจ้างหรือผู้รับจ้างของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๗๓)

๓๑. กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้มีหน้าที่และอำนาจตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗๖ แห่งพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๗๖)

๓๒. กำหนดให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ทำให้เกิดความเสียหายต่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้นแก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ไม่ว่าการดำเนินการนั้นจะเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลนั้นพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายนั้นเกิดจากเหตุสุดวิสัยหรือเกิดจากการกระทำหรือละเว้นการกระทำของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลนั่นเอง หรือเป็นการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติการตามหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย (มาตรา ๗๗)

๓๓. กำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลจ่าย ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษเพิ่มขึ้นจากจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงที่ศาลกำหนดได้ตามที่ศาล เห็นสมควร แต่ไม่เกินสองเท่าของค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงนั้น ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงความร้ายแรงของ ความเสียหายที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้รับ ซึ่งสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดจากการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้มีอายุความสามปีนับแต่วันที่ผู้เสียหายรู้ถึงความเสียหายและรู้ตัวผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่ต้องรับผิดชอบ (มาตรา ๗๘)

๓๔. กำหนดโทษอาญาแก่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องรับโทษทางอาญาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗๙ – มาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัตินี้

๓๕. กำหนดโทษทางปกครองแก่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องได้รับโทษทางปกครองตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘๒ – มาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัตินี้

๓๖. กำหนดโทษทางปกครองแก่ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องได้รับโทษทางปกครองตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘๕ – ๘๗ แห่งพระราชบัญญัตินี้

๓๗. กำหนดให้ดำเนินการเพื่อให้มีคณะกรรมการกำกับสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้มีการแต่งตั้งประธานกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (มาตรา ๙๒)

๓๘. กำหนดให้ข้อมูลส่วนบุคคลที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลได้เก็บรวบรวมไว้ก่อนวันที่ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลสามารถเก็บรวบรวมและใช้ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นต่อไปได้ ตามวัตถุประสงค์เดิม ทั้งนี้ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องกำหนดวิธีการยกเลิกความยินยอมและเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่ประสงค์ให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเก็บรวบรวมและใช้ข้อมูล ส่วนบุคคลดังกล่าวสามารถแจ้งยกเลิกความยินยอมได้โดยง่าย (มาตรา ๙๕)